

Pivškim kmetovalcem v prevdarek.

Pisal R. Dolenc.

(Dalje.)

Za pridelovanje sladkorne pese je pivško podnebeje kar se dá primerno, zemlja sama tudi boljše biti ne more. Pivka je vrhu tega tudi tako rekoč koncentrično ustvarjena, kar je za privaževanje pese, kurjave, odvaževanje sladkornih preš velicega pomena. Vrhu vsega tega bi pa tudi izdelovanje sladkorja na Pivki imelo v splošnem trgovskem oziru jako ugodne nasledke. Pomisliti je namreč, da se obila večina na Českem, Moravskem, Ogerskem, Gališkem, Ruskem itd. izdelanega sladkorja izvažuje na jug, v Trst, in iz Trsta naprej. V južnih deželah namreč sladkorna pesa, brez neprimerno velikih gospodarskih stroškov — za namakanje — dobro ne stori, vsled česar se ondi skoro čisto nič sladkorne obrtnije ne nahaja. Na Pivki izdelani sladkor bil bi odločno ravno iste kvalitete, kakor najbližji ogerski ali moravski, al kakošen razloček bi se kazal zarad vožnine! Sama vožnina bi znašala pri pivškem sladkoru toliko manj, da bi se nikake konkurence bati ne bilo.

Za resnično vpeljavo sladkorne obrti na Pivki treba razen zadostne pese — 200.000 do 500.000 starih centov za eno tovarnico (fabriko) — tudi še tovarne same. Praša se zdaj: kdo bi pa tovarno, katera stane 150.000 do 200.000 forintov sozidal? — No, uže marsikaka dobra — da najboljša — misel je le misel ostala, to je, ona se ni v bitstveni predmet spremenila, ker ji je prvega pogoja — denarja — manjkalo. Osobito Slovenci, in med temi še posebno vrli Pivčani, niso ljudje „kapitala“; to vem žalibog predobro. A vendar si upam trditi, da na denar, katerega bi trebalo sozidati sladkorno tovarno in jo vzdrževati, za zdaj niti misliti ni treba, kajti do naprave tovarne je še strašansko velik korak.

Da se na Pivki živinoreja povzdigne in kmetijska obrtnija uvêde — ne le sladkorja, ampak morebiti tudi kaka druga kakor predivstvo — za vse to je treba še veliko pred denarjem prave brige za stvar. Pivčanje bi morali najprej skupno svojo gospodarsko stanje premišljevati pričeti, skupno na njegovo predrugačenje, napredovanje delati začeti. Jaz ne morem o tehtnosti lastne, tukaj razodete misli sam soditi, vendar sem pa popolno prepričan, da vsak še tako dober, še tako tehten, občnemu blagru tega namenjeni nasvêt neploden ostane, če ne pride v občno presojenje, v občno razpravo tistih, katerim je namenjen.

„Novice“ bere marsikdo na Pivki, — marsikdo med njihovimi častitimi bralci bode tudi moji misli pritrtil ter rekel: „res je, Dolenc ima prav, na Pivki mora kmetijsko gospodarstvo drugače postati, če ne, pridemo v revščini še „z dežja pod kap“. Al kakor hitro se pivški gospodarji tukaj razodete misli sploh skupno združeno ne poprimejo, ostala bode le v „Novicah“ na papirji; čez poli leta ali pa uže veliko poprej na njo nihče več mislil ne bode, in tako ostalo bode vse lepo pri starem kakor do zdaj. Vrli Pivčani! priznajte si vsak sam sebi, da tako kakor do zdaj z vašim gospodarstvom ne more naprej iti; priznajte pa tudi vsak to, da, ako bode vsak le sam za-se delal, osamljen po napredku, blagostanji hrepenel, tega vsaj v razodetem smislu dosegel ne bode. „V združenji je moč“ — in ako je kje živa potreba, da se kmetovalci v namen splošnega napredovanja združijo, je to ravno na Pivki odločno najpotrebnejše. Vse, kar sem o bodočem kmetijstvu na Pivki navedel, je popolno dosegljivo, — dosegljiv je tudi za kmetijsko obrtnijo potrebni denar, toda seči morajo po njem vsi, ne pa le posamezni.

Pivški gospodarji, boljši veči posestniki, približajte se tedaj drug družemu, in združite se pred vsem vsi v eno kmetijsko zadrugo, recimo, v eno tako zvano okrajno kmetijsko društvo „landwirthschaftlicher Bezirksverein“, kakoršnih na zgornjem in spodnjem Avstrijskem, Moravskem, Českem, Šlezkem itd. dosti, z najboljšim vspehom delajočih nahajamo. V društvu razpravljali bi svoje lastne težnje, v društvu potezali bi se pri sl. ces. kralj. kmetijski družbi v Ljubljani, pri sl. vladi, pri visokem ces. kralj. kmetijskem ministerstvu za moralično, osobito pa tudi za materijalno podporo. V društvu prišli bi gotovo koj do spoznanja, da vam je pred vsem izdatnega pravega kmetijskega pouka potreba, in zahtevali bi dosledno temu od sl. vlade spretnega kmetijskega popotnega učitelja. (Kon. prih.)

Gospodarske izkušnje.

Zoper volka v lesu (Hausschwamm) je petrolej dober pomoček.

Treba je s petrolejem les namazati, da se ga navleče in napije. Nevarne volkove glivice so kmalu pokončane.

Če čebela, ôsa, komár ali kak drug tak mrčes človeka piči,

ni boljšega pomočka kot je navadna čebula. Čebula se po sredi prereže in rana ž njo močno vriha. Navadno še potem rana ne oteče in kmalu tudi nič bolečine ni. Kdor tedaj okoli čebel hodi ali sploh na vrtu dalje časa biva, kjer se lahko primeri, da ga kaka taka žival piči, naj skrbi, da ima kako čebulo na vrtu.

Gospodarske novice.

* V spomin cesarjevičeve poroke je gornje-avstrijski deželni odbor 8 štipendij za učence kmetijske šole v gornji Avstriji ustanovil.

* Stan letine do srede meseca aprila. Po poročilih, katera so došla c. kr. ministerstvu kmetijstva, je ozi- mino žito (pšenica in rž) zimo skoro v vsem našem cesarstvu dobro prestalo in obeta obilo žetev, le iz severno-vzhodnih krajev Českega in zapadne Galicije so pritožbe došle, da je mraz precej žita vničil, na Štajarskem pa je žito zeló zarumenelo. — Detelja se je z malimi izjemami prav dobro ohranila; to velja tudi o senožetih v planinskih deželah, v Galiciji so pa senožeti še zeló zaostale. — Jara žita so lahko vsejali v gornji in dolnji Avstriji, na Koroškem, posebno pa na Tirolskem; na Štajarskem in Kranjskem so sicer meseca marca začeli sejati, al deževno vreme, ki je potem nastopilo, je setev zeló motilo. — Vinska trta ni, razen nižjih vinogradov na Štajarskem, nikjer škode trpela in kaže zdrav, dobro dozoreli trs. Vendar je od trt v tistih krajih, ki so predlanskim pozeble, letos le malo pričakovati. — Sadno drevje je cvetnih popkov obilo nastavilo.

* Trtno uš imajo na Ogerskem na 34 mestih, na Hrvatskem na 142 hektarih; ondi porabi letos vlada 30.000 gold., tukaj 5000 gold., da jo uniči.

* Veliko zalogo mnogovrstnih mašin in manjšega orodja za mlekarstvo, sirarstvo, poljedelstvo, sadje- in vinorejo in druge gospodarske potrebe ima fabrikant A. Pfanhauser na Dunaji (Graben Nr. 13). Kmetijski časnik „Wiener landw. Zeit.“ to zalogo toplo priporoča.